

Rip Kirby™

*prvi savremeni detektiv
sabrane epizode*

1952 četvrti tom 1954

Alex Raymond

Čarobna
knjiga

Biblioteka
OLOVKA, TUŠ I PERO
Br. 33

UREDNIK
Borislav Pantić

IZVRŠNI UREDNIK
Darko Tuševljaković

RIP KIRBI™
ČETVRTI TOM 1952-1954.

CRTA:
Aleks Rejmond

PIŠU:
Aleks Rejmond, Vord Grin i Fred Dikenson

COPYRIGHT © 2015 King Features Syndicate,
Inc. ™Hearst Holdings, Inc

COPYRIGHT © 2015 za ovo izdanje Čarobna knjiga

NASLOV ORIGINALA
Rip Kirby™, 26.5.1952-10.7.1954.
Alex Raymond

PREVELI SA ENGLLESKOG:
Darko Tuševljaković i Nikola Petaković

IZDAVAČ:
Čarobna knjiga, Beograd

ZA IZDAVAČA:
Borislav Pantić

PLASMAN:
021/439-697

LEKTURA:
МАНАЏМА I ТЕKSTOGRADNJA

KOREKTURA:
МАНАЏМА

PRELOM I PRIPREMA ZA ŠTAMPU:
Čarobna knjiga

DIZAJN:
Dragan Bibin

ŠTAMPA:
Rotografika, Subotica

CIP - Каталогизacija y publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
741.5
741.5.071.1:929 Rejmond A.
PEJMOND, Aleks, 1909-1956
Rip Kirby : prvi savremeni detektiv : sabrane epizode. Tom 4, 1952-1954
/ [crta Aleks Rejmond ; pišu Aleks Rejmond, Vord Grin i Fred Dikenson ;
preveli sa engleskog Darko Tuševljaković i Nikola Petaković]. - Beograd :
Čarobna knjiga, 2015 (Subotica : Rotografika). - 144 str. : ilustr. ; 30 cm. -
(Biblioteka Olovka, tuš i pero ; br. 33) Prevod dela: Rip Kirby, 26. 5. 1952 - 10.
7. 1954. / Alex Raymond. - Str. [5-6]: Rip Kirby ili um, pištolj i musica classica
/ Žika Bogdanović. - Podaci o autorima preuzeti iz kolofona. - Tiraž 1.200.
ISBN 978-86-7702-416-1 (karton)
1. Дикенсон, Фред [аутор]
а) Рејмонд, Алекс (1909-1956)
COBISS.SR-ID 218006540

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštamovati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Sadržaj

epizoda 1

PAGAN U NEVOLJI

26. 5. 1952 - 27. 9. 1952.

8

.....

.....

30

epizoda 2

ZAMENJENI ŠPIL

29. 9. 1952 - 31. 1. 1953.

epizoda 3

OPASNOST NA KI DIJABLU

2. 2. 1953 - 9. 5. 1953.

52

.....

.....

69

epizoda 4

SMRT NA ČETIRI TOČKA

11. 5. 1953 - 5. 9. 1953.

epizoda 5

KOGA BOGOVI UNIŠTE

7. 9. 1953 - 21. 11. 1953.

90

.....

.....

104

epizoda 6

LJUBAV DROBILICE TVIKAMA

23. 11. 1953 - 17. 4. 1954.

epizoda 7

TAMNA NOĆ DUŠE

19. 4. 1954 - 10. 7. 1954.

130

.....

Bjula Bestor pozira za fotografiju objavljenu u promotivnoj knjižici King fičers sindikejta pod nazivom Na snimanju s Ripom Kirbijem.

Rip Kirbi™ ili um, pištolj i *musica classica*

ŽIKA BOGDANOVIĆ

Mada ima sve karakteristike – a reklo bi se i poneku više – profesionalca iz snova, Rip Kirbi™ je u osnovi amater. Da nije tako, ne bi ostajao tako neogrezo i čist u zanatu koji je izabrao, ne bi bio privatni detektiv u vakuumu (ne zaslužene, već dodeljene mu sreće): detektiv koji, doduše, dolazi u dodir s podzemljem, bori se sa svim đavolima-zlodejima i uspeva da potuče popriličan broj njegovih predstavnika, a pogotovo samoizabranika, a da se pritom sâm nikada ne uprlja, čak ni u najvećem moralnom blatištu. Pri svemu tome, on potpuno ignoriše onaj gotovo neodgovnetljivi sloj koji služi legalnosti i legitimnosti, koji nema sigurnih osobina, koji je uvek na ivici ravnoteže i u kojem predano love, zavisno od potrebe, i gangsteri i ljudi od zakona. To je svet promašenih i iščašenih, iz kojega, gotovo uvek, u drugoj generaciji izlaze ili veliki policajci ili mali cezari. Izlaze, jer je onaj ko u njemu ostane osuđen da se tetura između dana i noći, između belog i crnog, između dobra i zla, između jedne čaše previše i mističnog, nespretnog poziva jedne avanturističke vojske spasa.

IZA ROŽNATIH NAOČARA

Čvrsto, manihejski svrstan na stranu Dobra, Rip Kirbi™ – pravim, gospodskim imenom Dž. Remington Kirbi – rodio se 1946. iz mašte i pera (povremeno i četkice) uveliko već nenadmašnog crtača-pripovedača kakav je bio Aleks Rejmond. Crtač se posle (Drugog) svetskog rata bio vratio u domovinu, već slavan po drugom jednom svom istaknutom čedu – *Tajnom agentu X-9* – rodonačelniku prave vojske budućih, veštijih ili manje veštih imitatora. Godine 1956. tragičan automobilski udes prekinuo je život Aleksa Rejmonda, pa je njegov poslednji veliki lik prešao pod olovku veoma spretnog i izrazito nadarenog (kada mu se dadne pouka) Džona Prentisa; i pored žaljenja za prvobitnim tvorcem, rezultat je bio više nego prihvatljiv i uspeh

je Ripu Kirbiju™, pronicljiva pogleda iza čuvenih rožnatih naočara, nastavio da se smeši.

Ali kakva vrsta uspeha?

Uspeha bez sumnje izvanrednog, s obzirom na činjenicu da su u nizu zemalja doživljaji Ripa Kirbija™ naišli ne samo na naklonost već i na svesno, uglašeno i (čak) besramno identifikovanje čitalaca, te strip i u ovim danima biva redovno objavljivan, za ljubitelje koji se baš olako predaju nostalgiji (i ponovo traže naočare s rožnatim okvirima)¹. U ovom Rejmondovom liku, ipak, uočava se uvek ona – dovoljno precizna da ne bi bila izneverena – granična linija koja deli izvesne vrste pionirskog stripa, posebno film noir žanra – pomislimo za trenutak na *Inspektora Vejda*, iz opusa Edgara Volasa – od nekog modernijeg stripa, uključujući i ženskinje poput Modesti Blejz – u kojem nalazimo više strukturalne čvrstine i narativne nijansiranosti.

Istina je da i Rip Kirbi™ ima snažne mišice i da, takođe, nosi futrolu s revolverom pod pazuhom; to se, ipak, prvenstveno primećuje po izbočinama na elegantnom i uvek savršeno skrojennom sakou. Ali je isto tako istina da on pesnicama pribegava u zaista retkim prilikama: nije Rip Kirbi™ tamo neki Popaj večito gladan spanača, niti lik po modelu Dika Trejsija, čoveka koji u borbu protiv nasilja ulazi naoružavajući se vlastitom nasilnošću, a nije ni neka naročito pustolovna ličnost. Radi se, iznad svega, o tipu kojeg ponesu (mada on to zaista i voli) i ljudi i ambijent, a posebno njihove nijanse. I neretko policijski zaplet jedne avanture Ripa Kirbija™ predstavlja i dobar izgovor – iako nikada samo izgovor – da se nezazorno prikaže neki određeni krug „visokog društva”, pri čemu se u prednji plan stavljaju dramatične porodične suprotnosti (ili manje lepo kazano: konflikti) i hladna, aseptična priroda odnosa između polova ili roditelja i dece – jednostavno, ljudsko nesaglasje jednog sveta koji se, u ime novca i „plutonovske kratije”, odrekao bitnih sadržaja života (mada, uistinu, voljom stvaralaca, koji i dalje veruju u Vrlinu, ovi ostaju da trajno tinjaju pod pepelom).

¹ U svoje doba toliko čuvenim da su ih i mnogi među muškarcima veoma oštrog vida nosili isključivo zbog kvaziintelektualnog šarma.

MOZAK I PIŠTOLJ

Dramatična situacija, kakva se uvek ispolji prilikom neke tragedije, kada su ogoljeni svi očajnički akcenti, ističe ljudsku niskost, sebičnost i strahove, cinizam – mada, ponekad i vrline – na živopisnim tapiserijama ljudskih sudbina. U tom svetu se elegantni Rip Kirbi™ kreće s lakoćom, postajući naš šarmantni, savršeni i nesporni vodič.

U detektivskim avanturama Ripa Kirbija™ mozak je potisnuo pištolj i batine. Detaljna isleđivanja, malo sreće, analizovanje fragmentarnih nalaza, usklađivanje protivrečnosti, traganje za motivima – račvaste su staze kojima se hodi sve dok se ne ščepa kriminalac, izložen lucidnom umu vlastitim greškama i pritešnjen uza zid nekolebljivom i dalekosežnom logikom. Ali, uprkos svemu ovome, akcija – koja je sve u stripu – ne ustupa mesto kvazinaučnoj spekulaciji ili istrazi psihološko-deduktivnog tipa. Jedino se može reći da ova dva poslednja aspekta pripovedanja – šerlokholmsovska po definiciji i široko odomaćena u kriminalističkom i srodnim žanrovima – ne izostaju nikad; tehnika pripovedanja je, zapravo, tek polazna osnova za jednu zgusnutiju akciju, redovno oplemenjenu jurnjavama automobilima, pucnjavama, zasedama sa smrtnim ishodom i grubim izdajama, obrtima i iznenadnim opasnostima u koje zapada glavni junak.

Rip Kirbi™ je, neočekivano i paradoksalno, naklonost publike stekao i zbog svog izgleda. Retko se, naime, sretno kratkovidni junak, koji mora da nosi naočare, i još uz to – detektiv. Dovoljno je samo reći kako Supermen, da bi skrio svoju pravu ličnost, uzimajući identitet skromnog novinskog reportera, takođe stavlja naočare. Kratkovidnost je, osvedočili smo se u mnogo navrata, jedan od načina da se pridobiju simpatije publike, pa je to slučaj i sa likom Ripa Kirbija™ – on, uz ovaj mali dodatak, deluje nekako ljudskije. Lula, koja se uvek dimi, daje mu, dalje, pravi ton pomalo engleskog džentlmena, kao što i njegov život neženje, sa svim neophodnim intimnostima i potrebama, odano čuva jedan odmereni majordom, smešan u svojoj grafičkoj stilizaciji, ali u dragocenoj meri obdaren smislom za humor i mnogim predrasudama, baš kao da je sišao s Vudhausovih stranica.

Očuvanje strogog života neženje predstavlja za Ripa Kirbija™ ne samo profesionalni već i životni izbor: ne nedostaju mu ni ljubavi ni flertovi, ali ni jedno ni drugo nikada ne uspeva prekomerno da zaposedne njegov kristalni svet, dobrim delom i zbog obeshrabrujućih pogleda strogog majordoma-mamice (još jednom u stripu uobičajen sindrom Sanča Panse); povrh svega, ne bi li se nikada doveli u pitanje izbor jedne kravate ili neodoljiva ekscentričnost kakve kužne odluke.

BOGATSTVO KAO PREDSTRAŽA ŠARMA

Da bi mogao biti privatni detektiv na ovaj način, tip poput Ripa Kirbija™ ima na raspolaganju dve mogućnosti: da bude nepošten, ili da bude užasno bogat. Tačno je ovo drugo. Kao i mnoge njegove kolege u literaturi ili u svetu stripa, Rip Kirbi™ bogatstvom uspostavlja sve svoje prerogative, kao što i bogatstvu zahvaljujući uspeva da se uzdigne iz mase koja bi ga inače samlela. Tako može izbeći da se bavi rogonjama, koji su suviše bedni, da stavlja mikrošpijune u tuđe telefone, da ne dolazi odveć često – bar ne češće nego što je neophodno – u sukobe s policijom, koja, štaviše, prema ovom svom kolegi neguje prijateljstvo i pruža mu nesebičnu podršku. Nije, naime, retko da Rip Kirbi™, koji s policijom često ne okoliši dajući joj „tipove“, ima čak uvek raspoloživ pristup arhivama sadrugova u uniformi, kako bi mogao nastaviti uspešan rad na vlastitim istragama.

Postoji čitav jedan literarni ogranak o sukobima privatnih detektiva i, mahom, policijskih šefova. Od bujičnih sukoba masivnog i simpatičnog Nera Vulfa s tvrdoglavim (i ograničenim) umom inspektora Krejmera iz njujorške centrale, do svakodnevnih pokušaja sitnih (mahom žutokljunih) policijskih karijerista koji redovno teže da oduzmu dozvolu za rad Mikiju Šejnu: kancelarijski gonitelji zločina (definitivno) mrze te „intrigante“ spremne da se prodaju, kako oni veruju, spremne da sakriju ili izmešaju dokaze, i gotove na sve da bi odbranili klijenta, i vazda spremne da obrukaju bezgrešne snage reda.

Rip Kirbi™ izmiče ovom obrascu, i možda upravo zbog toga jedan Džek Nikolson ne bi nikad mogao da sraste s njegovom filmskom verzijom: možda mu upravo njegovo bogatstvo otvara vrata policijskih i sitnogradskih političkih ureda, kao što ga i sprečava da se uprlja u podzemlju, kao i što ga čini prihvatljivim pripadnikom visokih društvenih krugova; Ripa Kirbija™ čak i ubice smatraju „finim“ detektivom.

Rip Kirbi™ danas pripada jednom tradicionalnom svetu, uvek dragom pratiocima sofisticiranih „crnih hronika“ (ili televizijskih kriminalističkih serija), ali kome je van svake sumnje suđeno da svede račune s jednim novijim shvatanjem kriminalističke literature. Bilo je nemalo pokušaja da se ovaj žanr obnovi: videli smo i kako autori staju na stranu ubica, iako ne s naročitim uspehom, ili, čak, kako prikazuju lik policajca-nitkova. Videli smo i porast policijskih grupa koje deluju timski, posle silnih opijanja individualizmom; videli smo kako na ulice izlaze i žene viši policijski inspektori. Neki ambijenti predlagani su kao dobrodošli u pokušajima obnavljanja čitavog žanra, a način pripovedanja podvrgavan je stalnim promenama – što sve istinski zbunjuje čitaoca: od finoće jedne Agate Kristi, kod koje ubica samo ispoveda svoju priču, da bi se do rešenja zagonetke došlo tek na poslednjim stranicama (a moglo bi, uz srazmerno više dovrtljivosti i veštine, i u nekom od sledećih romana), do hrabrosti da se ubici daju ime i prezime već na prvim stranicama romana-filma.²

Prisustvujemo, s uspehom, i vraćanju čistom žanru – misteriji – koji neretko naginje zagrobnom: duhovi, sa-

² Kao što je, s njemu svojstvenom ingenioznošću, učinio Alfred Hičkok u *Vrtoglavici*, čuvenoj filmskoj adaptaciji romana Boaloe i Narsežaka *Između dve smrti*. Vidite Hičkokovo tumačenje u knjizi razgovora s Fransoa Trifoom.

blasti, nerešive tajne, mrtvi koji hodaju našim svetom ili se vraćaju... I sve se na koncu razjašnjava na gotovo manijakalan, „naučni“ način. Kriminalistički žanr, dakle, daleko je od toga da predstavlja prezreo plod; on neumoljivo cveta i mi se, povremeno zasićeni ekstravagantnim pokušajima „obnove“, vraćamo solidnoj priči, sa solidnim likovima i solidnim zapletom koji nas neće preterano zbunjivati (učili smo, najzad, i na montaži atrakcije u stvarnostima „vatrenih ulica“). U tom povratku Rip Kirbi™ je uvek spreman da nas dočeka s mirnim dostojanstvom uglađenog domaćina, s duhovnom elegancijom koja nas bodri poverenjem i koja čini da, u bezvremenosti trodimenzionalne iluzije, zaplivamo uz struje sveta goreg nego što je bio onaj u kome smo se rodili i iziđemo na kopno skrojeno po meri naše preporođene mašte.

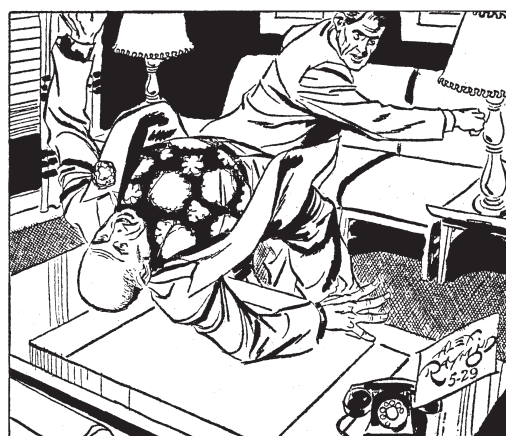
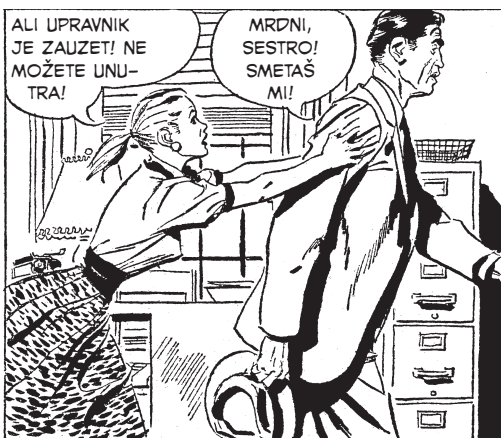
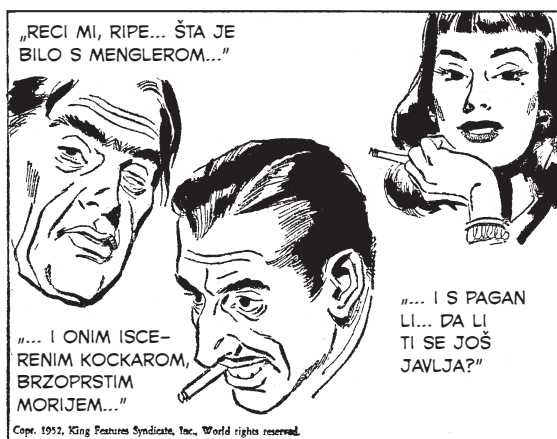
A Rip Kirbi™, možete misliti, istinski ljubitelj Mocarta i koncertnih dvorana, povremeno i sam uzima u ruke violinu da odsvira nekoliko oplemenjujućih taktova.

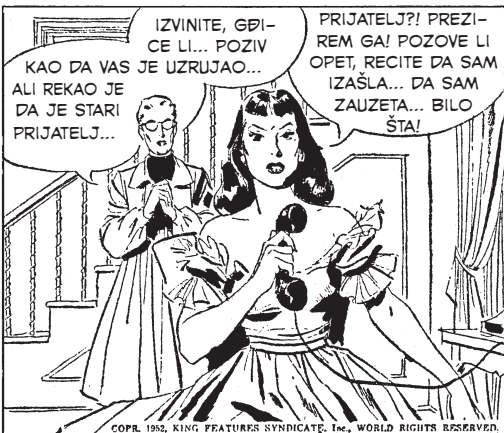
epizoda 1

Pagan u nevolji

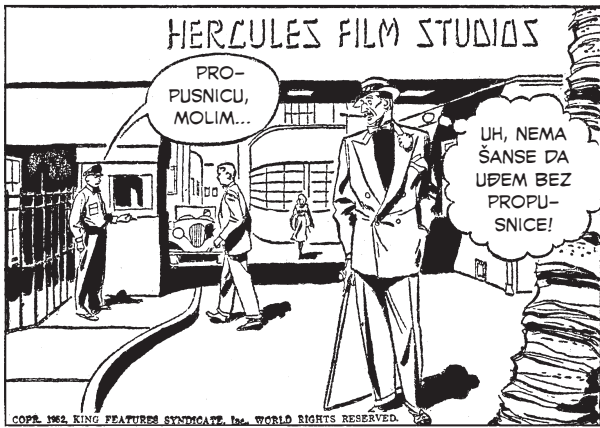
26. 5. 1952 - 27. 9. 1952.

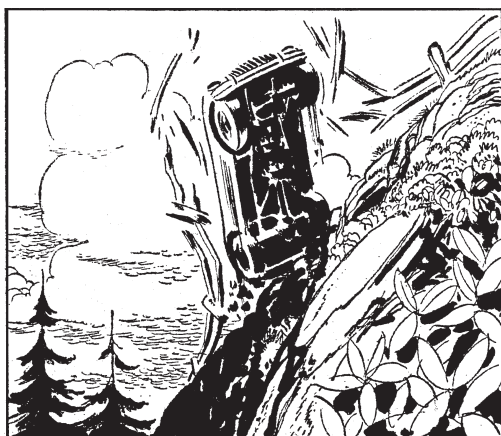
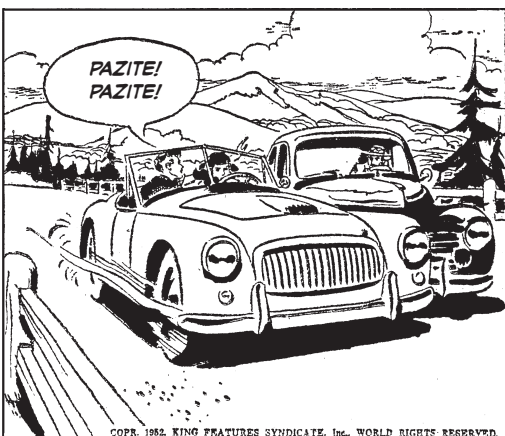
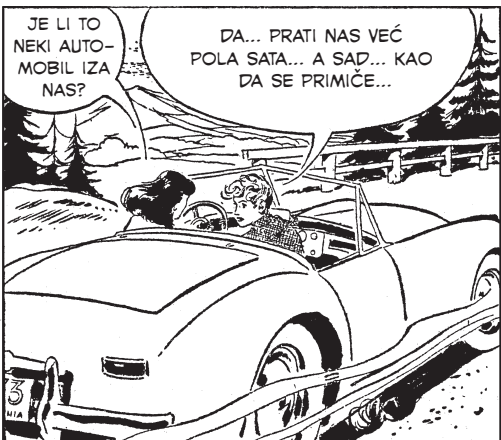

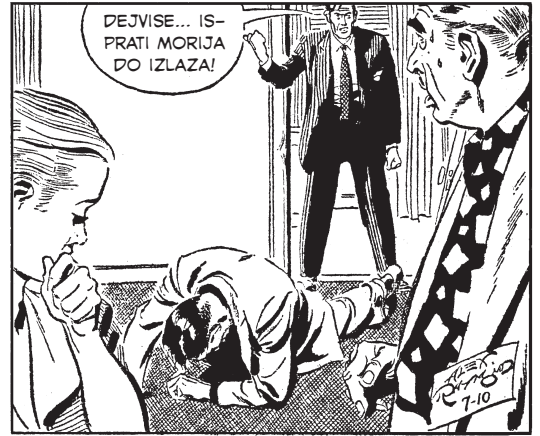

SMIRI SE, EJMI... SEDI I POSMATRAJ PARADU... BAKARU SE BAŠ POTRUDIO DA PROSLAVI DAN OSNIVANJA!

GLEDAĆU S PROZORA, GĐICE LI. I NADAM SE DA ĆETE I VI OVDE, U SOBI, SAČEKATI KIRBIJA!

TI OSTANI AKO ŽELIŠ, DUŠO... JA ODOH DOLE... MAŠTA TI SE RASPLAM-SALA!

ALIST RAYBOLD 7-16
COPY. 1952. KING FEATURES SYNDICATE, Inc. WORLD RIGHTS RESERVED.

KAKVA LUDNICA! ZVUČI KAO DRUGORAZREDNI VESTERN!

HA! ENO GĐICE LI TAMO DOLE... DA JE BAR OSTALA OVDE...

ENO PAGAN... NA PROZORU... SLUŠA ONU PUCNJAVU... SAVRŠENO!

ALIST RAYBOLD 7-17
COPY. 1952. KING FEATURES SYNDICATE, Inc. WORLD RIGHTS RESERVED.

DOBRO, PAGAN... PREŠLA SI MENGLERA... SAD JE MOJ RED!

ALIST RAYBOLD 7-18

COPY. 1952. KING FEATURES SYNDICATE, Inc. WORLD RIGHTS RESERVED.

O, EJMI, PARADA JE DIVNA! TREBALO JE DA...

JAO!

EJMI! EJMI!

ZABOGA! UPUCANA JE!

POŠALJITE LEKARA... BRZO!

ALIST RAYBOLD 7-19

COPY. 1952. KING FEATURES SYNDICATE, Inc. WORLD RIGHTS RESERVED.

TAKO! ČISTA JE... NIKO NEĆE ZNATI DA JE PUCANO!

MENGLERU! ŠTA RADIŠ S MOJOM PUŠKOM?

OPUŠTI SE, DRUŠKANE... SAMO TI JE ČISTIM... ŠTETA JE DA OVAKO DOBRA PUCA TRUNE I RPA OVDE!

ZVALI STE LEKARA, GĐICE LI?

DA, DA! BRZO! MOJA SEKRETARICA JE UPUCANA! NADAM SE DA NIJE KASNO!

ALIST RAYBOLD 7-21

COPY. 1952. KING FEATURES SYNDICATE, Inc. WORLD RIGHTS RESERVED.